



Πειραιάς 21 .11.2005

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 2004/2005

Από τη Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) περιόδου *Φεβρουάριος 2004 – Ιανουάριος 2005*. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.555 ιδιωτικών νοικοκυριών και σε 17.386 μέλη τους, σε ολόκληρη τη Χώρα.

Με την έρευνα αυτή συγκεντρώνονται αναλυτικές πληροφορίες για την αξία των αγορών και των σε είδος απολαβών των νοικοκυριών, καθώς και δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών και των κατοικιών τους. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα θα χρησιμοποιηθούν, κυρίως, για την αναθεώρηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή που καταρτίζεται από την ΕΣΥΕ.

Τα στοιχεία της έρευνας είναι πλήρως εναρμονισμένα με τα στοιχεία των ερευνών των Οικογενειακών Προϋπολογισμών των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση ειδών και υπηρεσιών (την COICOP-HBS), που προτάθηκε στις χώρες μέλη από τη Eurostat (Household Budget Surveys in the European Union, methodology and recommendations for harmonization, 1997).

Τα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της έρευνας συγκρίθηκαν με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά άλλων ερευνών της ίδιας περιόδου αναφοράς (Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) 2004, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2004) και δεν παρατηρήθηκαν αποκλίσεις.

Τα αποτελέσματα αναφέρονται στο μέσο όρο των μηνιαίων αγορών των νοικοκυριών, σε ευρώ.

Από τα αποτελέσματα προκύπτει:

1.Μείωση της ανοδικής τάσης της καταναλωτικής δαπάνης στη Χώρα

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκριση των αποτελεσμάτων της ΕΟΠ 2004/2005 με αυτά που προέκυψαν από την αντίστοιχη έρευνα για τα έτη 1998/99. Συγκεκριμένα, προκύπτει αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών μόνο κατά 12,15%, δεδομένου ότι η αντίστοιχη αύξηση για την περίοδο 1993/94 – 1998/99 ανήρχετο σε 22%, δηλαδή καταγράφεται μείωση της ανοδικής τάσης της καταναλωτικής δαπάνης. Η αύξηση αυτή είναι σε πραγματικούς όρους, έχει, δηλαδή, ληφθεί υπόψη η μεταβολή των τιμών κατά το διάστημα 1998/99 – 2004/05.

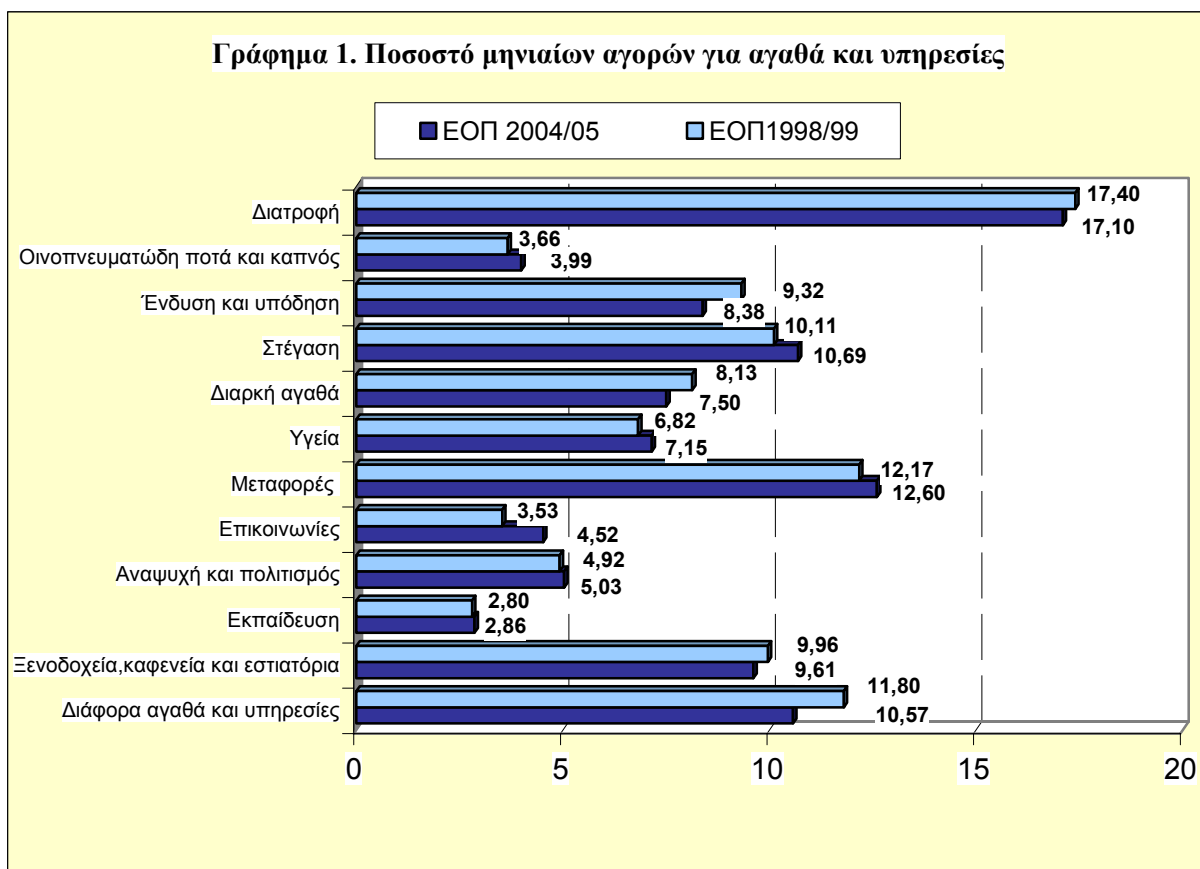
2.Μεταβολή του καταναλωτικού προτύπου

Κατά μέσο όρο, η μηνιαία καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών με τρόπο κτήσεως «*αγορά*» ανέρχεται σε 1.792,28 ευρώ. Το σχετικά μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αφορά σε είδη διατροφής (17,10%) και ακολουθούν οι δαπάνες για μεταφορές (12,60%), ενώ το μικρότερο μέρος των δαπανών αφορά στην εκπαίδευση (2,86%).

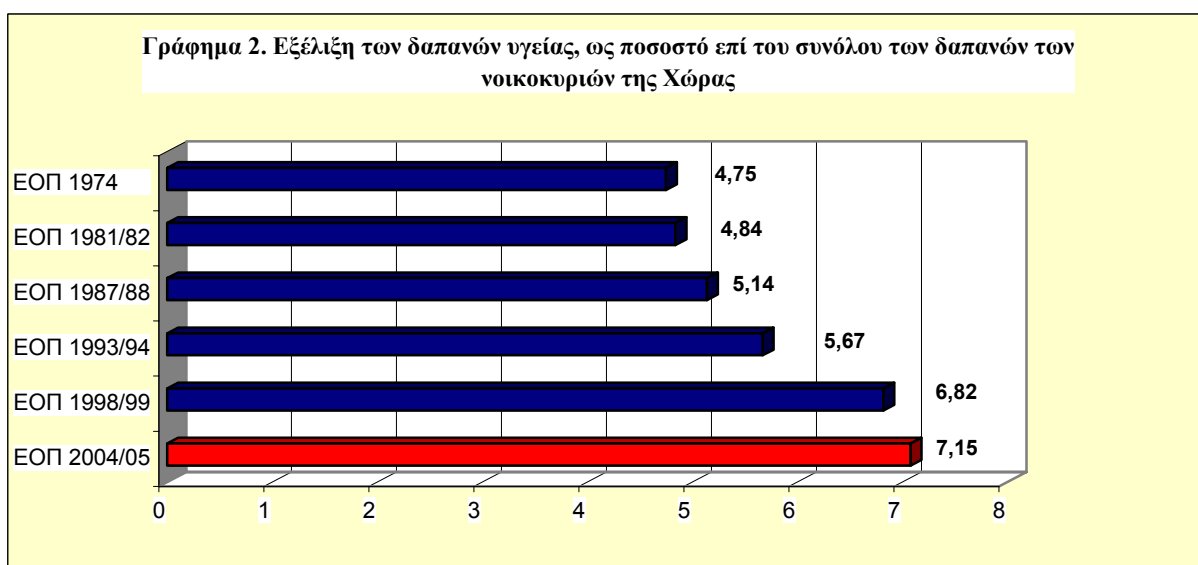
Για τη χρονική περίοδο 1999 – 2004 παρατηρείται μεταβολή του καταναλωτικού προτύπου και, ειδικότερα, μετατόπιση των δαπανών για διατροφή, ένδυση-υπόδηση, διαρκή καταναλωτικά και λοιπά αγαθά προς τις υπόλοιπες κατηγορίες, κυρίως προς τις δαπάνες που αφορούν στις επικοινωνίες (Γράφημα 1).

Ειδικότερα, η κατανομή των δαπανών, σε ποσοστά επί του μέσου όρου δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας, έχει ως εξής:

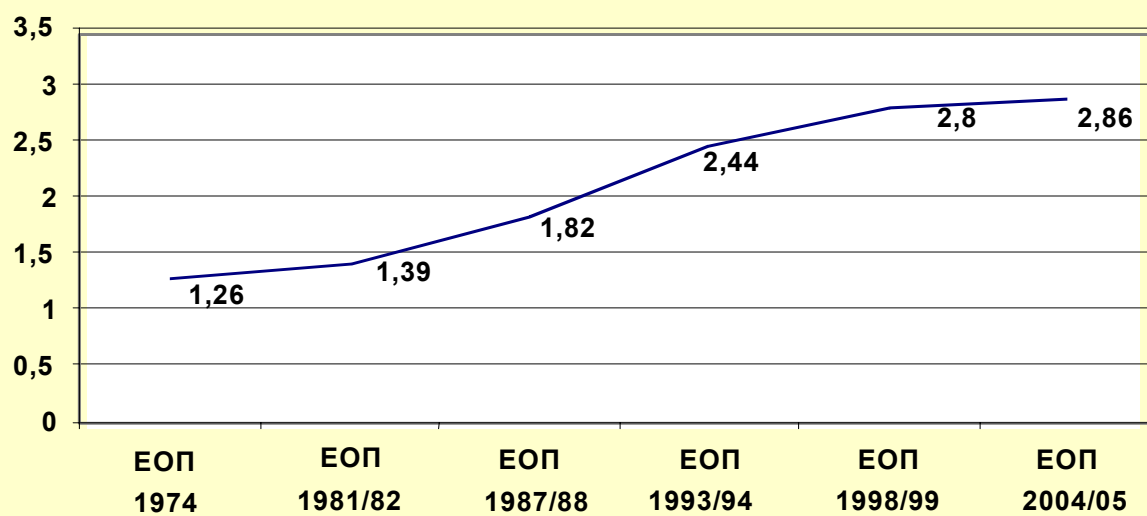
Είδη διατροφής 17,1%, οινοπνευματώδη ποτά 3,99%, ένδυση-υπόδηση 8,38%, στέγαση 10,69%, διαρκή αγαθά 7,50%, υγεία 7,15%, μεταφορές 12,60%, επικοινωνίες 4,52%, αναψυχή και πολιτισμός 5,03%, εκπαίδευση 2,86%, ξενοδοχεία, καφεενία και εστιατόρια 9,61%, και διάφορα αγαθά και υπηρεσίες 10,57% (Πίνακας 1).



Επισημαίνεται ότι οι ιδιωτικές κοινωνικές δαπάνες, δηλαδή οι δαπάνες για υγεία και εκπαίδευση, εξακολουθούν να παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις. Ειδικότερα, από το 1974, οι δαπάνες υγείας, ως ποσοστό του συνόλου των δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας, αυξήθηκαν από 4,75% (1974) σε 7,15% (2004), ενώ οι δαπάνες εκπαίδευσης αυξήθηκαν από 1,26% (1974) σε 2,86% (2004).



Γράφημα 3. Εξέλιξη των δαπανών εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνόλου των δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας



Πίνακας 1. Μέσος όρος μηνιαίων αγορών για αγαθά και υπηρεσίες ΕΟΠ 2004/05 και ΕΟΠ 1998/99

σε ευρώ

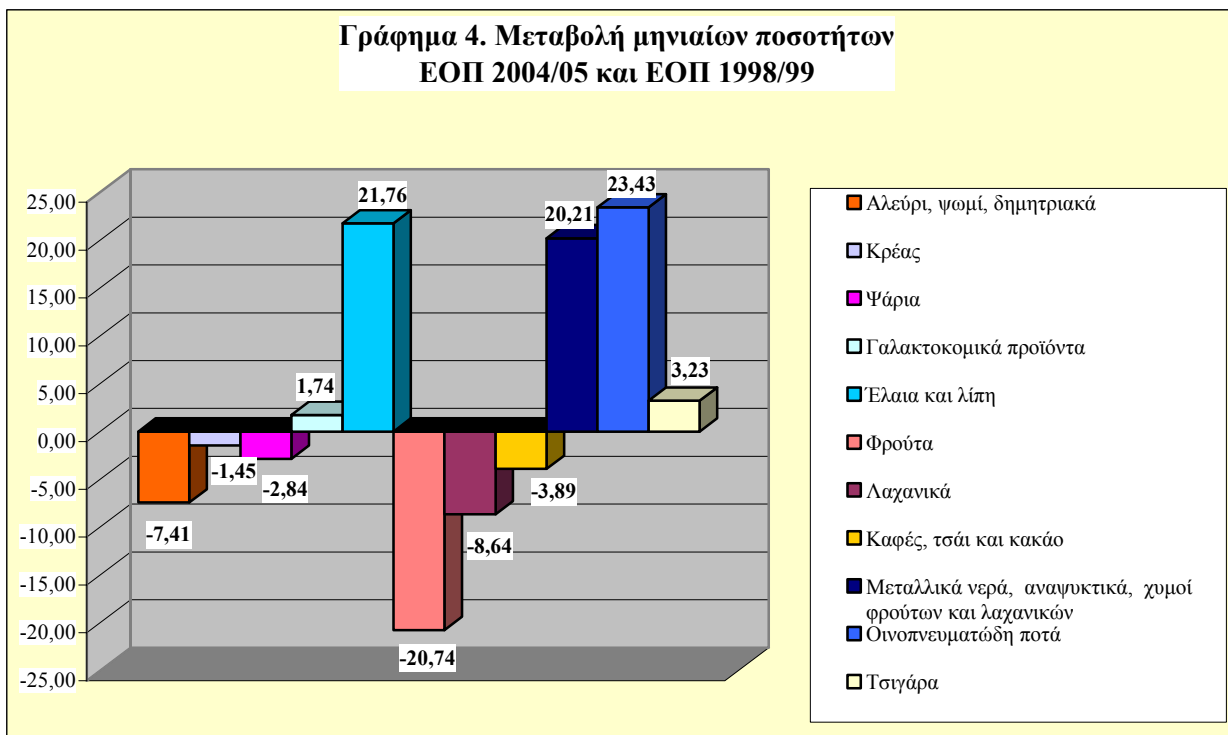
	ΕΟΠ 2004/05		ΕΟΠ 1998/99	
	Αξία δαπανών	%	Αξία δαπανών	%
Σύνολο.....	1.792,28	100,00	1.383,24	100,00
Είδη διατροφής και μη οينوπνευματώδη ποτά.....	306,44	17,10	240,65	17,40
Οينوπνευματώδη ποτά και καπνός.....	71,52	3,99	50,59	3,66
Είδη ένδυσης και υπόδησης.....	150,15	8,38	128,94	9,32
Στέγαση, ύδρευση, καύσιμα και φωτισμός κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας.....	191,6	10,69	139,78	10,11
Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης - οικιακά είδη άμεσης κατανάλωσης και οικιακές υπηρεσίες.....	134,49	7,50	112,47	8,13
Υγεία.....	128,17	7,15	94,30	6,82
Μεταφορές.....	225,83	12,60	168,40	12,17
Επικοινωνίες.....	80,95	4,52	48,87	3,53
Αναψυχή και πολιτισμός.....	90,11	5,03	68,01	4,92
Εκπαίδευση.....	51,34	2,86	38,68	2,80
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια.....	172,24	9,61	129,40	9,36
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες.....	189,42	10,57	163,20	11,80

Όσον αφορά στα είδη διατροφής, στη νέα έρευνα 2004/05, οι σχετικές δαπάνες αναλύονται σε 22,08% για κρέας, 8,27% για ψάρια, 18,40%, για γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά, 7,56% για φρούτα, 5,50 % για έλαια και λίπη, 11,55 % για λαχανικά, ενώ το υπόλοιπο 25%, περίπου, αφορά σε δαπάνες για αλεύρι, ψωμί, δημητριακά κλπ. (13,13%), μη οινοπνευματώδη ποτά (3,91%), είδη ζαχαροπλαστικής (6,46%) και άλλα τρόφιμα (1,35%) (Πίνακας 2).

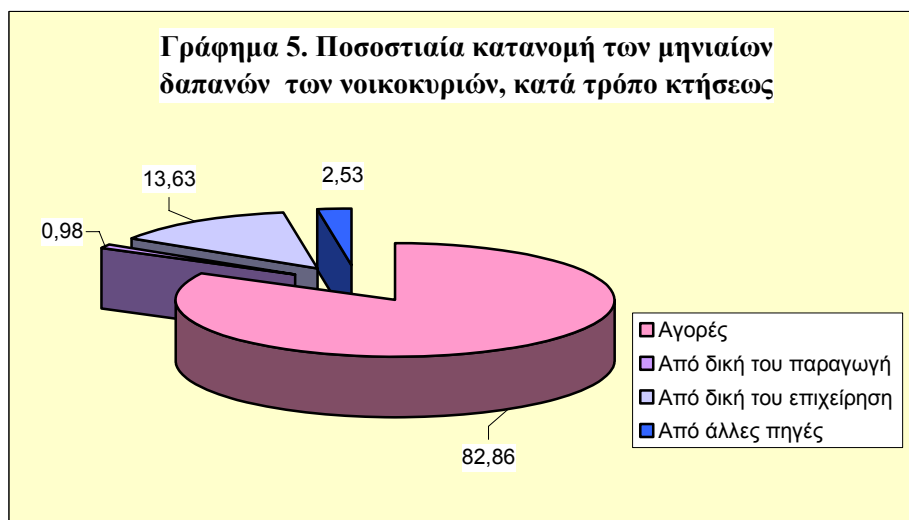
Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (1998/99) παρατηρούνται μειώσεις στις δαπάνες για λαχανικά (0,71%), κρέας (0,68%), φρούτα (0,54%) και καφέ, τσάι, κακάο (0,35%), και αυξήσεις για ψάρια (0,53%), έλαια και λίπη (0,16%), ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, γλυκά και ζαχαρωτά (0,45%) και μεταλλικά νερά, χυμούς και αναψυκτικά (0,44%).

Πίνακας 2. Μέσος όρος μηνιαίων αγορών για είδη διατροφής ΕΟΠ 2004/05		
σε ευρώ		%
Είδη διατροφής.....	306,44	100,00
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	40,24	13,13
Κρέας	67,66	22,08
Ψάρια	25,33	8,27
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά.....	56,37	18,40
Έλαια και λίπη.....	16,84	5,50
Φρούτα.....	23,18	7,56
Λαχανικά.....	35,38	11,55
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά.....	19,8	6,46
Λοιπά είδη διατροφής.....	4,14	1,35
Καφές, τσάι και κακάο	5,5	1,79
Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών.....	11,98	3,91

Σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα (1998/99), παρατηρείται *μείωση* κατανάλωσης σε ποσότητες ειδών διατροφής, όπως «αλεύρι, δημητριακά, ψωμί», «ψάρια», «φρούτα», «λαχανικά» και «κρέας» και *αύξηση* σε «γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά», «έλαια και λίπη» και «μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών».



Η ποσοστιαία κατανομή των μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών, κατά τρόπο κτήσεως, απεικονίζεται στο γράφημα που ακολουθεί.



Σε σύγκριση με τις προηγούμενες έρευνες παρατηρείται μία συνεχής μείωση της κατανάλωσης αγαθών από ίδια παραγωγή.

3. Διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης, ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού

Στον πίνακα 3 παρουσιάζονται οι είκοσι (20) μεγαλύτερες δαπάνες που πραγματοποιούν για αγαθά και υπηρεσίες, κατά μέσο όρο, τα νοικοκυριά της Χώρας. Η μεγαλύτερη δαπάνη, κατά μέσο όρο, είναι για εστιατόρια και καφενεία και ακολουθούν οι δαπάνες για είδη ένδυσης, αυτοκίνητα, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, κρέας, καύσιμα-λιπαντικά αυτοκινήτου, καπνό κλπ.,

ενώ επισημαίνεται ότι διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης καταγράφονται ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού. Μονομελή νοικοκυριά ηλικίας 65 ετών και άνω δαπανούν το μεγαλύτερο μέρος του οικογενειακού προϋπολογισμού για κρέας, νοικοκυριά με ένα γονέα και με ένα ή περισσότερα παιδιά μέχρι και 16 ετών για ενοίκιο, ενώ οι υπόλοιποι τύποι νοικοκυριών ακολουθούν το γενικό πρότυπο.

Πίνακας 3. Ποσοστό επί του οικογενειακού προϋπολογισμού των 20 μεγαλύτερων δαπανών για είδη και υπηρεσίες, ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού ΕΟΠ 2004/05

Είδη και υπηρεσίες	Όλα τα νοικοκυριά	Ατομο μόνο ηλικίας 65 ετών και άνω	Ζευγάρι με 1 παιδί	Ζευγάρι με 2 παιδιά έως και 16 ετών	Ζευγάρι με 3 παιδιά και άνω έως και 16 ετών	Ένας γονέας με 1 παιδί ή περισσότερα έως και 16 ετών	Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών
1. Εστιατόρια, καφενεία..	8,60	2,48	7,64	7,28	6,60	5,89	9,70
2. Ενδύματα.....	5,76	2,33	6,14	6,22	5,93	6,15	5,90
3. Αυτοκίνητα.....	4,68	0,69	5,07	5,98	2,89	6,22	4,98
4. Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών.....	4,47	2,29	4,24	3,94	3,78	5,32	4,91
5. Κρέας	3,78	2,50	3,24	3,51	3,93	3,13	3,82
6. Καύσιμα και λιπαντικά.....	3,77	0,31	3,92	4,36	3,98	3,13	4,44
7. Καπνός.....	3,30	0,52	3,26	2,89	2,84	2,97	3,81
8. Διάφορες υπηρεσίες....	3,27	1,68	2,59	0,52	0,47	1,98	3,44
9. Ενοίκιο κύριας κατοικίας.....	3,22	1,70	4,61	3,09	2,23	8,05	2,09
10. Γαλακτοκομικά προϊόντα	3,15	2,36	3,06	3,40	4,12	3,45	2,84
11. Είδη ατομικού ευπρεπισμού.....	2,49	1,02	2,68	2,58	1,89	2,29	2,58
12. Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	2,25	1,67	1,79	2,32	2,73	2,45	2,12
13. Οδοντιατρικές υπηρεσίες.....	2,23	0,79	1,99	2,32	2,79	1,99	2,45
14. Είδη υπόδησης.....	2,10	0,90	2,46	2,75	2,83	3,03	1,99
15. Λαχανικά.....	1,97	1,69	1,50	1,60	1,94	1,83	1,94
16. Υγρά καύσιμα κατοικίας	1,76	1,59	1,47	1,61	1,61	1,31	1,57
17. Είδη μη άμεσης κατανάλωσης.....	1,73	1,18	1,58	1,87	1,85	1,63	1,61
18. Ιατρικές υπηρεσίες.....	1,67	1,93	1,96	1,65	1,84	0,90	1,25
19. Ηλεκτρισμός.....	1,58	1,28	1,37	1,41	1,32	1,61	1,56
20. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1,57	0,00	0,99	1,66	2,89	3,20	2,80

Από τις 13 Περιφέρειες Ανάπτυξης, μόνο τρεις, οι Περιφέρειες Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας, Αττικής και Νοτίου Αιγαίου, έχουν μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη, κατά νοικοκυριό, υψηλότερη από τη μέση δαπάνη της Χώρας. Τη χαμηλότερη καταναλωτική δαπάνη παρουσιάζουν οι Περιφέρειες Ανάπτυξης Ηπείρου και Βορείου Αιγαίου με ποσοστά 69,89% και 76,54% επί της μέσης καταναλωτικής δαπάνης της Χώρας, αντίστοιχα.

Η σχέση της υψηλότερης προς τη χαμηλότερη μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη, κατά νοικοκυριό, στις περιφέρειες (Αττικής και Ηπείρου) της Χώρας είναι 1,61.

Πίνακας 4. Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη, κατά περιφέρειες ανάπτυξης ΕΟΠ 2004/05		
σε ευρώ		
Περιφέρειες Ανάπτυξης	Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη (αγορές)	Συμμετοχή %
Σύνολο Χώρας.....	1.792,28	100,00
1.Θράκη και Ανατολική Μακεδονία.....	1.628,00	90,83
2.Κεντρική Μακεδονία.....	1.829,46	102,07
3.Δυτική Μακεδονία.....	1.777,86	99,20
4.Ηπειρος.....	1.252,63	69,89
5.Θεσσαλία.....	1.635,32	91,24
6.Ιόνια Νησιά.....	1.783,35	99,50
7.Δυτική Ελλάδα.....	1.517,02	84,64
8.Στερεά Ελλάδα.....	1.436,23	80,13
9.Αττική.....	2.014,59	112,40
10.Πελοπόννησος.....	1.570,23	87,61
11.Βόρειο Αιγαίο.....	1.371,86	76,54
12.Νότιο Αιγαίο.....	1.901,70	106,11
13.Κρήτη.....	1.582,35	88,29

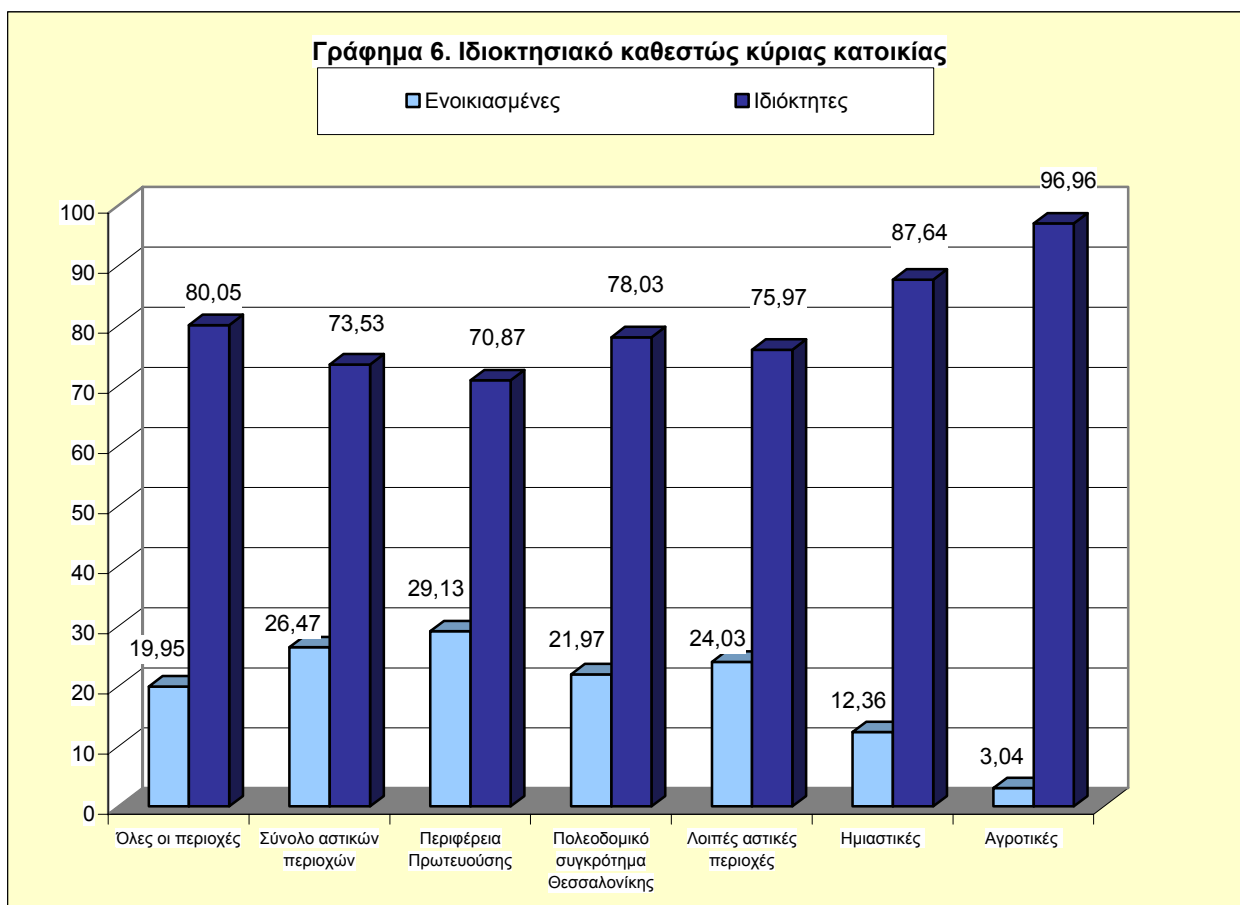
Στον πίνακα 5 καταγράφονται τα ποσοστά της μέσης καταναλωτικής δαπάνης αγαθών (κυρίως, τροφίμων και ποτών) στις 13 Περιφέρειες Ανάπτυξης. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία συμμετοχή της κατανάλωσης από ίδια παραγωγή παρατηρείται στα Ιόνια Νησιά, στην Πελοπόννησο, στη Δυτική Ελλάδα και στην Κρήτη, κυρίως, λόγω της μεγάλης παραγωγής και κατανάλωσης ελαιόλαδου.

Πίνακας 5. Ποσοστιαία συμμετοχή της κατανάλωσης από ίδια παραγωγή στη συνολική κατανάλωση, ΕΟΠ 2004/05

Περιφέρειες Ανάπτυξης	Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη (όλοι οι τρόποι κτήσεως)	Μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη (ίδια παραγωγή)	Ποσοστιαία συμμετοχή της κατανάλωσης από ίδια παραγωγή
Σύνολο Χώρας.....	2.163,06	21,24	0,98
1.Θράκη και Ανατολική Μακεδονία.....	1.933,34	26,19	1,35
2.Κεντρική Μακεδονία.....	2.182,33	10,43	0,48
3.Δυτική Μακεδονία.....	2.083,41	29,51	1,42
4.Ήπειρος.....	1.536,29	39,41	2,57
5.Θεσσαλία.....	1.963,48	32,38	1,65
6.Ιόνια Νησιά.....	2.157,39	61,26	2,84
7.Δυτική Ελλάδα.....	1.885,75	55,51	2,94
8.Στερεά Ελλάδα.....	1.757,11	39,14	2,23
9.Αττική.....	2.428,45	3,72	0,15
10.Πελοπόννησος.....	1.913,15	51,42	2,69
11.Βόρειο Αιγαίο.....	1.686,54	32,1	1,90
12.Νότιο Αιγαίο.....	2.329,25	29,02	1,25
13.Κρήτη.....	1.946,37	53,58	2,75

5.Εκτεταμένη ιδιοκατοίκηση

Από την έρευνα προκύπτει ότι η ήδη εκτεταμένη ιδιοκατοίκηση (συμπεριλαμβανομένης και της δωρεάν χρήσης ή παραχώρησης με μειωμένο ενοίκιο), που είχε καταγραφεί στην προηγούμενη έρευνα (79,6%), αυξήθηκε και ανήλθε σε ποσοστό 80,05%. Τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν οι αστικές περιοχές από 72,60% σε 73,53%, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό ιδιοκατοίκησης, 96,96%, εμφανίζεται στις αγροτικές περιοχές.



6.Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης

Σύμφωνα με τους σχετικούς δείκτες ευημερίας, που χρησιμοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παρουσιάζεται βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει σημαντική αύξηση από 14,5% σε 18,33% των νοικοκυριών που διαθέτουν δεύτερη κατοικία, υπερδιπλασιασμός του ποσοστού των νοικοκυριών που διαθέτουν, τουλάχιστον, ένα κινητό τηλέφωνο, ενώ όλα σχεδόν τα νοικοκυριά διαθέτουν έγχρωμη τηλεόραση και τηλέφωνο. Επίσης, παρουσιάζεται αξιοσημείωτη αύξηση στους οικιακούς (δηλ. για μη επαγγελματική χρήση) ηλεκτρονικούς υπολογιστές, σε ποσοστό 34,02% έναντι 12,1% πριν πέντε χρόνια.

Η χρήση κλειστού χώρου στάθμευσης αυξήθηκε κατά 100%, ενώ η κατοχή επιβατικού αυτοκινήτου ΙΧ, από τα νοικοκυριά, αυξήθηκε εντυπωσιακά από 52,3% σε 66,62%.

Αναλυτικότερα στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα 6, που ακολουθεί.

Πίνακας 6. Δείκτες συνθηκών διαβίωσης

% %

Ανέσεις των νοικοκυριών	2004/05	1998/99
Τηλεόραση έγχρωμη.....	98,75	97,6
Προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής	34,02	12,1
Κινητό τηλέφωνο.....	74,33	33,4
Δεύτερη κατοικία	18,33	14,5
Πλυντήριο πιάτων.....	27,97	24,4
Τηλέφωνο (σταθερό).....	95,56	93,6
Φούρνος μικροκυμάτων.....	26,05	11,6
DVD.....	25,96	-
Κεντρική θέρμανση.....	72,24	61,7
Επιβατικό αυτοκίνητο ΙΧ.....	66,62	52,3
Χρήση γκαράζ.....	8,97	4,7

7.Ανισότητα που επιμένει

Το μερίδιο της διάμεσης ισοδύναμης καταναλωτικής δαπάνης (αγορές) του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,90 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο της διάμεσης ισοδύναμης καταναλωτικής δαπάνης του φτωχότερου 20% του πληθυσμού. Ο δείκτης μειώνεται στο 4,62, όταν συμπεριληφθούν στην καταναλωτική δαπάνη και οι τεκμαρτές δαπάνες. Το μέγεθος αυτής της ανισότητας είχε καταγραφεί και στην προηγούμενη έρευνα.

Πίνακας 7.Πεντημόρια καταναλωτικής δαπάνης και δείκτης S80/S20		
Πεντημόρια καταναλωτικής δαπάνης	Καταναλωτική δαπάνη (αγορές)	Συνολική καταναλωτική δαπάνη
1ο.....	348,69	516,96
2ο.....	596,48	776,14
3ο	827,97	1024,20
4ο.....	1146,10	1383,03
5ο.....	2056,71	2390,23
S80/S20.....	5,90	4,62

Τέλος, ο κίνδυνος φτώχειας απειλεί το 20,8% του πληθυσμού της Χώρας, όταν στον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνονται υπόψη μόνο η καταναλωτική δαπάνη με τρόπο κτήσεως αγορά, ενώ μειώνεται στο 17,1% του πληθυσμού, όταν λαμβάνονται υπόψη όλες οι καταναλωτικές δαπάνες, ανεξάρτητα από τον τρόπο κτήσεως (τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, ιδιοπαραγόμενα αγαθά, αγαθά και υπηρεσίες παρεχόμενες δωρεάν από τον εργοδότη, άλλα νοικοκυριά, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, κράτος κλπ.).

Αρμόδιος: Γ. Ντούρος
Τηλέφωνο: 210 4852174
Fax : 210 4852906

e- mail: geodouro@statistics.gr